

T. G. Masaryk, bojovník za pravdu a Československo

Soutěžní text č. 4, zdroje obrázků: internet

Masaryk se narodil 7. března 1850 na Slovácku. Jeho matka Tereza Kropáčková, kuchařka, mluvila lépe německy než česky, a negramotný otec Jozef Maszárík, panský kočí, byl národnosti slovenské. Masaryk se nejprve učil na kováře a krejčího, od 15 let se živil jako domácí učitel, aby mohl studovat na gymnáziu a na univerzitě ve Vídni. Na univerzitě v Lipsku se seznámil s Charlottou Garrigue, dcerou newyorského podnikatele. Už za dob studií napsal řadu odborných textů.

Ve sporu o pravost rukopisů Královédvorského a Zelenohorského se postavil hned na začátku za vědecké prozkoumání a tak se pro velkou část českých vlastenců stal "vlastizrádce". V létě 1882 přijel s rodinou do Prahy, aby zde přednášel na univerzitě. V českém prostředí – mnohdy ještě venkovském a nacionálním – si vytvořil mnoho odpůrců. Jak svým otevřeným, rovnostářským přístupem ke studentům a přísně vědeckým přístupem k tématu, tak nelichotivými názory na katolickou církev. Masaryk pro změnu odsuzoval na Čechy omezený rozhled i okruh zájmů. Příčil se mu český nacionalismus a vystupoval proti antisemitským (=protižidovským) názorům. V roce

1899 se zasazoval o obnovení procesu se Židem Leopoldem Hilsnerem, který byl odsouzen za vraždu Anežky Hružové bez přímých důkazů k trestu smrti. Opět čelil ostré kritice a uvažoval o odchodu do USA. Hilsner byl propuštěn po 18 letech na základě milosti císaře Karla I.

Za první světové války Masaryk opustil svůj původní názor, že by Rakousko-Uhersko bylo možné změnit do moderního svazku autonomních (samostatných) zemí po vzoru USA. Se dvěma bývalými studenty (Beneš a Štefánik) spolupracoval na vytvoření nového státu. Legie budoval časopisy, ale i skutečnými návštěvami zajateckých táborů, nemocnic s raněnými apod.

V Americe zorganizoval velkou přesvědčovací kampaň mezi americkými Čechy a Slováky na podporu samostatného státu. Masarykovi se podařilo dostat až k prezidentu Wilsonovi a přesvědčit ho, že požadavky jednotlivých národů rakouské monarchie by měly být považovány za oprávněné.

V roce 1919 podepsal jako prezident zákon, kterým byla zřízena druhá česká univerzita – Masarykova univerzita v Brně. Počátkem roku 1921 překonal nebezpečnou trombózu. Manželka Charlotta se ale již nezotavila. Dcera Alice založila Československý červený kříž (pomohly i otcovy styky v Ženevě). Syn Jan se realizoval jako diplomat a později byl ministrem zahraničních věcí ČSR. Zemřel po komunistickém převratu roku 1948, když byl pravděpodobně zavražděn.

Prezidentem byl Masaryk zvolen i počtvrté a to i přes špatný zdravotní stav. Roku 1935 abdikoval ze zdravotních důvodů. Byl označen za „Prezidenta Osvoboditele“ a k jeho osmdesátým narozeninám se Národní shromáždění usneslo na zákoně „Masaryk se zasloužil o stát“ (Lex Masaryk). Zemřel 14. září 1937 po zánětu plic. Je po něm pojmenován řád Tomáše Garrigueu Masaryka, jedno ze státních vyznamenání České republiky a bývalého Československa.